

Derewel nakə Pol a watsatay nahā a Filipi hay aye **Məfələkwe**

Pol a pa məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu a gəma i Filipi na, ahəl i mahəhele ŋgay masulo eye. Məhay gər niye na, makurre i məhay gər nakə Pol a pa ka dala i Erop aye.

Derewel i Pol faya ma diye ha ndo i Filipi hay tə Pol, məndze tay a ye lele. A say a Pol masəkah ha, mâ ge gədaŋ eye lele. Ane tuk na, neŋgeye ma daŋgay. Faya ma siye dəretsətseh hərwi nakə kə gatay a gər a Filipi hay bay aye. A tsikatay mawude bo ŋgay nakə a wuda tay ha aye.

A tsikatay sa na, wu nakə faya ma dzəmiye na aye. Hərwi ndo siye hay faya ta diye ha Kəriste ta tsəved'nakə ŋgalak eye bay aye. A satay masəpete tay ha (1.15-17; 2.21, 18). Pol faya ma dzaliye məsləre ndo neheye tə gawa ka bo məsler aye a Filipi hərwi tâ ye, tâ vəlatay gədaŋ ada mətsəne labara tay (2.19-30).

Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Filipi ta slər wu kəriye a Pol (4.10-20).

Pol a tsikatay a Filipi hay ka sifa ta məməte i Yesu (2.6-11). Pol a gər ha wu nakə habə ma hutiye (3.3-10). Pol a təma məse dəretsətseh hərwi məpay bəzay a Yesu Kəriste. Neŋgeye ma daŋgay, ada maləva bo eye hərwi məvəle ha sifa ŋgay. Pol a tsikatay a Filipi hay tâ pay bəzay a mede ŋgay (3.17; 4.9).

Pol a vəlatay gədañ a Filipi hay tâ ndza huya ma məŋgwese.

¹ Maa watsa naha dərewel nakay na, neŋ Pol ta Timote, nəmay ndo i məsler i Yesu Kəriste hay. Nəmaa tsikatay naha me a bagwar hay, a ndo madzəne kurom hay ada a ndo məpe mədzal gər hay tebiye hay ka Yesu Kəriste ma Filipi. ² Mbəlom Bəba kway ta Bəy Maduwenj kway Yesu Kəriste tâ pa fakuma ŋgama ada tâ vəlakum zay.

Pol a gaway naha sisœ a Mbəlom

³ Kwa kəday na dzalawa fakuma na, na gaway naha sisœ a Mbəlom. Na gaway naha sisœ pat pat hərwi kurom. ⁴ Ahəl niye na duwulaway me pat pat hərwi kurom na, dərev ga mangwasa eye haladzay. ⁵ Na gaway naha sisœ a Mbəlom na, hərwi ka dzapakwa nəte ka mədə ha Labara Ngwalak eye. Ka dazlumay madzəne ga na, pat niye kurre ka tərum ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu hus anəke aye. ⁶ Maa dazlay məge məsler lele eye mə dərev kurom hay na, Mbəlom. Na sər ta dedek, neŋgeye na, ma gəriye ha ka manawa eye bay. Ma ndəviye ha məsler eye niye na, a pat nakə Yesu Kəriste ma maweye aye. ⁷ Wu nakə na dzala andza niye hərwi kurom aye na, lele. Hərwi ka yumenj a gər haladzay. Sa na, hərwi nəkurom tebiye tage neŋ Mbəlom kə gakway ŋgwalak hərwi ada kâ dzənum ga, kwa anəke neŋ ma daŋgay. Ada ahəl nakə na tsikawa labara i Yesu Kəriste kame i ndo məge sariya hay ada na dawatay ha labara nakay na, Labara Ngwalak eye dedek. ⁸ Mbəlom a sər na tsik na, na wuda kurom tə dərev nəte. Na raw me bay, na tsik na, dedek. Mawude bo aye niye na wuda

kurom haladzay eye a yaw na, məŋgay? A yaw na, ka təv i Yesu Kəriste.

⁹ Na duwulaway naha me a Mbəlom hərwi kurom na, hərwi ada mawude bo i Mbəlom nakə ka wudum bo mə waləŋ kurom aye, mā səkah kame kame. Andza niye ka sərumeye dedek i Mbəlom, ada ka sərumeye ha ka bo bəra wu lele eye hay ta lelebay eye hay, ¹⁰ hərwi ada ka slumeye faya məzle wu neheye ŋgwalak eye hay. Andza niye pat nakə Kəriste ma maweye na, ka ndzum-eye tsədaŋja, mənese fakuma bay. ¹¹ Nəkurom na, ka tərumeye ndo məge wu neheye ŋgwalak eye ta gədaŋ i Yesu Kəriste. Ka gum andza niye na, ndo hay ta zambadeye a Mbəlom ada ta dəslay ha gər.

Yesu na, a ze wu hay tebiye

¹² Malamar ga hay, a seŋ na, sərum ha lele wu neheye tə ndzeŋ a gər kanaŋ aye na, duh ta dzəna mədə ha Labara Ngwalak eye. ¹³ Hərwi niye sidzew neheye tebiye faya ta tsəpiye gay i bəy bagwar eye ta siye i ndo hay tebiye tə sər hay neŋ ma daŋgay na, hərwi nakə faya na giye məsler i Yesu Kəriste aye. ¹⁴ Sa na, məgəse nakə tə gəs ga a daŋgay aye na, ka səkahatay ha mədzal gər ka Bəy Maduwenj kway. Madzədzere kwa tsekweŋ andaya mə dərev tay sa bay. Faya ta diye ha bazlam i Mbəlom a ndo hay kame kame duh.

¹⁵ Ane tuk na, siye hay mə waləŋ tay faya ta diye ha bazlam i Kəriste na, hərwi faya ta giye fagaya sələk. A satay maze ga ha. Ndo mekelenj eye hay na, tə da ha bazlam i Kəriste na, tə dərev nəte. ¹⁶ Nəteye tə ge andza niye na, hərwi ta wuda ga. Tə sər ha maa sləra ga ahaya kananj na, Mbəlom. A

sləra ga ahaya na, hərwi ada nā tsikatay, nā datay ha Labara Ngwalak eye i Yesu na, Labara ḥgwalak eye dedek. ¹⁷ Siye i ndo niye hay na, faya ta diyé ha bazlam i Yesu Kəriste a ndo hay dərmak. Ayaw dedek ḥgway, ane tuk na, tə ge andza niye na, a satay maze ga, tə tsikawa tə dərev nəte eye dedek bay. A satay masəkeheŋ ha dəretsətseh kanaŋ ma dan̄gay.

¹⁸ Ane tuk na, niye na, ma ndelenjeye daw? Ma ndelenjeye bay. Kwa tadə tə tsik na, tə dərev nəte eye bay, kwa tə tsik na, tə dərev lele eye sadzək, na sər tə da ha na, bazlam i Kəriste. Neŋ na, dərev ga ma ḥgwasiye. Ayaw, ta dedek na ḥgwasiye huya kame kame andza nakay. ¹⁹ Hərwi na sər ha na, wu neheye ta dzəniye ga mətəme ga ha hərwi faya ka duwulumeye me hərwi ga ada Məsəfəre i Yesu Kəriste ma dzəniye ga.

²⁰ Wu nakə na wudə haladzay aye ada na pa faya mədzal gər aye, faya na həbiye na, horoy ma ta genjeye dəda bay. Dərev ga ta gədan̄ eye lele. Ada a seŋ na, kwa anəke, kwa kədəy ndo hay tâ dəslay gər a Yesu Kəriste hərwi ga. Kwa tadə neŋ andaya tə dəre, kwa tadə na mət na, tâ dəslay gər andza niye. ²¹ Hərwi tadə neŋ tə dəre mba na, na zambadeye a Yesu Kəriste. Tadə kwa na mət bəbay na, na hutiye magogoy ga. ²² Ane tuk na, tadə kə ge andza niye, neŋ andaya tə dəre mba na, na giye məsler nakə ma dzəniye ndo hay aye. Mə waləŋ i bazlam neheye sulo aye na, a gen̄ gərəŋ gərəŋ. Na zliye mə waləŋ eye wuray na, na sər bay.

²³ Wu neheye sulo aye na, ta ḥgəneŋ ha mədzal gər. A seŋ habə na, nā gər ha məndzibəra nakay.

Na diye mata ndze tə Kəriste mə mbəlom. Andza niye ka nej na, ŋgwalak eye haladzay. A ze ha məndze nakə ka məndzibəra aye. ²⁴ Ane tuk na, məndze ga nakə na ndziye tə dəre aye na, ma giye ŋgama haladzay hərwi madzəne kurom. ²⁵ Ada na zəba faya na, ŋgwalak eye na, andza niye duh. Hərwi na sər ta dedek na ndziye ka məndzibəra mba. Ka ta ndzakweye ka təv manəte eye tage nəkurom. Ka ndzakweye ka təv manəte eye na, na dzəniye kurom ka mede kame kame ka tsəved i Mbəlom, hərwi ada dərev kurom mâ ge laŋlanj ka tsəved i Mbəlom. ²⁶ Andza niye, ta gər ga ha abəra ma daŋgay, na ye naha ka təv kurom na, ka zambadumeye a Yesu Kəriste hərwi ga.

Məge dəretsətseh hərwi Yesu

²⁷ Ngwalak eye na, mede kurom mâ ge lele hərwi ada ndo hay tâ zəba fakuma, faya ka pumeye bəzay na, a bazlam i Kəriste dedek. Ayaw! A sej kwa tadə na ye naha ka təv kurom kəgəbay kwa na ye naha bay na, nâ tsəne nəkurom mandza eye na, bazlam kurom nəte. Ada sa na, faya ka gumeye gədaŋ tə dərev kurom nəte andza ndo məge vəram hay hərwi ada Labara Ngwalak eye i Yesu mâ ye kame kame. ²⁸ Kâ dzədzarumatay a ndo məne dəre kurom bay tebiye. Tadə ka dzədzarumatay bay na, ta səriye ha lele nəteye kame i Mbəlom na, ta dze. Ane tuk na, nəkurom na, Mbəlom kə mbəl kurom ha. Mata bəzatay ha niye na, Mbəlom. ²⁹ Hərwi Mbəlom a gakum ŋgwalak na, ada kâ dzalum ha ka Kəriste əkdek tsa bay. A gakum ŋgwalak na, hərwi ada kâ gum dəretsətseh hərwi ŋgay dərmak. ³⁰ Nəkurom ka ŋgatumay a vəram nakə na ge ahəl

niye aye. Anəke na, faya ka tsənumeye neŋ faya na giye andza niye huya. Aya! Nəkurom dərmak ka gumeye vəram nakə neŋ faya na giye.

2

Tərum na, andza Yesu

¹ Nəkurom ka sərum ha nəkurom madzapa eye nəte tə Yesu Kəriste. Andza niye neŋgeye ma vəlakumeye gədən ka dərev kurom hay. Mawude bo ŋgay nakə a wuda kurom aye na, ma makumeye naha dərev segey. Sərum ha nəkurom madzapa eye nəte ta Məsfare Tsədənja eye. Ada ka wudum bo mə walaŋ kurom nəte nəte bədaw? Ndo hay tə gakum mə bo, na gwad ba? ² Kə ge andza niye na, wudum bo mə walaŋ kurom nəte nəte. Mədzal gər kurom mā ge nəte. Məndze kurom mā ge nəte, ada bazlam kurom mā ge nəte mā ye ka bo ayaw ayaw. Tađə ka gum andza niye na, dərev ga ma ŋgwasiye, ma deyeneye a gər kurah kurah. ³ Kâ dzalum ka bo kurom dekdek tsa bay. Kâ dəslumay ha gər a bo bay. Duh na, hənum ha gər kurom. Zəbum ka siye i ndo hay na, ndo neheye lele ta ze kurom aye. ⁴ Kwa way mā gay ŋgalak a ndo hay. Kâ pəlumay wu lele eye a gər kurom dekdek tsa bay. Ka gum wu neheye tebiye andza nakay na, dərev ga ma rahiye tə məŋgwese.

⁵ Dərev kurom mā təra na, andza i Yesu Kəriste.

⁶ Kwa Yesu nəteye nəte ta Mbəlom bəbay na,
kə ləva ha gər ŋgay ta Mbəlom bay.

⁷ Duh na, kə gər ha təv məndze nakə lele eye,
ka təra ndo i məsler.

Tə wa na andza ndo zezeŋ nakə tə wa na aye dərmak.

Ahəl nakə a təra ndo zezenj aye na,

⁸ a həna ha gər ŋgay.

A gəsay me a Mbəlom hus ka məməte sa!

Məməte ŋgay niye a mət aye na,

ta dar na ka mayako mazləlməbada eye.

⁹ Hərwi niye, Mbəlom a pa na ka gər i wu hay tebiye.

Kə pa faya məzele nakə a da zləm a ze məzele i wu hay tebiye aye.

¹⁰ A ge andza niye na, hərwi ada wu hay tebiye kwa mə mbəlom, kwa kanaŋ ka məndzibəra, kwa ma bəd ta tsəne məzele i Yesu na, nəteye tebiye tâ yaw tâ dəkway gurmets.

¹¹ Kwa way ma tsikiye tə bazlam ŋgay Yesu Kəriste na,

Bəy Maduweŋ ka gər i wu hay tebiye.

Andza niye ta zambadeye a Bəba ŋgay Mbəlom dərmak.

Mede i ndo məpe mədzal gər hay a Yesu ka məndzibəra

¹² Nəkurom dzam ga neheyə na wuda kurom haladzay aye, Yesu Kəriste a gəsay me a Mbəlom kəkay na, nəkurom ka sərum ha lele. Andza niye, nəkurom dərmak gəsumay me a Mbəlom. Ahəl niye neŋ ka təv kurom na, ka rəhawumay ha gər. Kwa anəke neŋ andaya ka təv kurom sa bay bəbay na, səkahum ha marəhay ha gər kame kame. Andza məgwede na, mətəme nakə Mbəlom a təma kurom ha aye na, gum məsler eye tə həlay kurom eye dərmak. Ka gumeye na, tə madzədzere i Mbəlom. ¹³ Hərwi Mbəlom faya ma giye məsler mə dərev kurom hərwi ada kâ wudum wu neheyə

a yay a gər aye ada ma vəlakumeye gədaŋ hərwi
ada kâ gum wu neheye a yay a gər aye dərmak.

¹⁴ Ma məsler kurom nakə ka gumeye tebiye na, kâ sum me bay, kâ tərum a bo bay, ¹⁵ hərwi ada ka ndzumeye tsədəŋja mənese fakuma bay, ada ka tərumeye wawa i Mbəlom neheye ta giye mənese bay aye. Nəkurom mandza eye na, mə walaŋ i ndo neheye faya ta səpatiye ndo hay aye. Tə pay bəzay i tay na, a tsəved nakə lelebay aye. Nəkurom ka ndzumeye mə walaŋ tay na, andza wurzla neheye ta dəv dzaydzay ka magərmbəlom aye. ¹⁶ Ada sa na, ka tsikumateye bazlam nakə ma vəliye məsəfəre a ndo hay aye. Taſə ka gum andza niye na, pat nakə Yesu Kəriste ma maw-eye na, na ta zlapiye haladzay kame ŋgay hərwi kurom. Na ta zlapiye hərwi kurom na, hərwi na ta səriye ha məsler nakə na ge mawura bo eye na, ka təra kəriye bay. ¹⁷ Mədzal gər kurom nakə ka dzalum ha ka Mbəlom aye na, a təra wu nakə ka kədawumay a Mbəlom kəriye aye. Agəla ta kədiye ga na, ma təriye mambəde ha bambaz andza wu kəriye niye ka kədawumay a Mbəlom aye dərmak. Kə ge andza niye na, ma deyeneye a gər haladzay, na ŋgwasiye tage nəkurom tebiye. ¹⁸ Nəkurom dərmak na, mā yakum a gər, ŋgwasakwa ka bo tage neŋ.

Pol a slər Timote ta Epafrodit

¹⁹ Taſə kə say a Bəy Maduweŋ kway Yesu na, na sər ha mazlambar na slərakum naha Timote, hərwi ada kə maw ka təv ga na, nəkurom mandza eye kəkay na, ma deyeneye ha, ada ma meneye ha dərev andza nakə ma diye naha ma makumeye

naha dərev aye dərmak. ²⁰ Kanan na, ndo andaya mədzal gər may nətə andza neñgeye na, andaya bay, say neñgeye nətə ŋgwenj. Ta dedek neñgeye na, a say madzəne kurom. ²¹ Ndo siye hay tebiye tə dzala na, ka bo tay dekdek tsa bəna, tə dzala ka məsler i Yesu Kəriste bay. ²² Ka sərum ha Timote na, ka bəz ha neñgeye da kə sla. Neñ tə neñgeye, nəmay salamay nəmaa dawa ha Labara Ngwalak eye. Faya ma dzəniye ga ka məge məsler andza wawa nakə faya ma dzəniye bəba ŋgay aye. ²³ Andza niye a sej na slərakumeye naha. Ane tuk na, na həbiye ta ŋgənen ha sariya ga təday. ²⁴ Neñ dərmak, na sər ha ta dedek Bəy Maduwej ma vəlenjeye tsəved hərwi mede naha ka təv kurom.

²⁵ Nəkurom ka sərum ha malamar kway Epafrodit, ndo məsləre kurom nakə ka slərumeye hərwi ada mâ dzəna ga tə wu neheye andaya fagaya bay aye na, neñ tə neñgeye nəmaa ge məsler salamay. Nəmaa ge məsler ta gədañ tə neñgeye salamay hərwi bazlam i Mbəlom. Na dzala anəke na, ŋgama mâ ma naha ka təv kurom. ²⁶ Kə gay wadəñ wadəñ haladzay hərwi a tsəne tə gwadəñ ka tsənum neñgeye kə dəd a dəvats. Hərwi niye hawa kurom eye a gay haladzay, a say mede naha məñgatakum. ²⁷ Andza nakə ka tsənum aye na, dedek kə dəd a dəvats, ka bərəzl. Ane tuk na, a gay mə bo a Mbəlom. Mbəlom kə mbəl ha. Maa gay mə bo a Mbəlom na, neñ dərmak. Mbəlom a mbəl ha na, andza a mbəl ha na, neñ, hərwi ada dəretsətseh mekeleñ eye mâ yaw fagaya bay.

²⁸ Hərwi niye, a sej mâ ma naha ta bəse ka təv kurom, hərwi ada ahəl nakə ka ŋgatunay na,

ka ŋgwasumeye, ada neŋ nā dzala wuray sa bay.
29 Ayaw! Ki ye naħa na, təmum na lele. Təmum na tə məŋgwese, hərwi neŋgeye na, malamar kurom ka tsəved i Bəy Maduwej. Slala i ndo andza nakay na, dəslumay ha gər. **30** Na tsik andza niye na, hərwi neŋgeye na, a zəkaw tsekwenj ma mətiye hərwi məsler i Kəriste. Neŋgeye a zla na, təv məndze kurom. Kə sər mədze ha məsəfəre ŋgay hərwi ada mā dzəna ga andza nakə tadə nəkurom kanaŋ na, ka dzənumeye ga aye.

3

Matəre tsədaŋŋa kame i Mbəlom na, kəkay?

1 Malamar ga hay wu nakə na ndəvakumeye naħa mətsike aye na, anaŋ: Ngwasum hərwi nəkurom na, ndo i Bəy Maduwej hay. Na diye gər məwatsakum naħa wu nakə ba na watsakum naħa tsiy aye bay. Na masakumeye naħa məwetse sa, ma dzəniye kurom hərwi ada wuray mā gakum bay.

2 Gum metsehe kame i ndo neħeye faya ta giye məsler ŋgalak eye bay aye. Nəteye faya ta kwastay ha gər a ndo hay ta məgwede dəsum bo. **3** Ta dedek madəsa bo eye na, nəkway bəna, nəteye bay. Maa təra ndo i Mbəlom hay na, nəkway. Nəkway sa na, ka duwulakway naħa me a Mbəlom ta gədaŋ i Məsəfəre Tsədaŋŋa eye, ada ka zambadawakway a Yesu Kəriste. Nəkway na, ka pakway zləm a wu nakə ndo zezeŋ ma giye bay.

4 Taħə kə ge wu i ndo zezeŋ faya ma giye lele na, haħe neŋ dərmak na piye faya zləm. Taħə ndoweye kə gwadaj a gər ŋgay lele məpay zləm a

wu i ndo zezeñ nakə ma giye na, neñ na sər ha, i ga nakə na tsikiye na, ma ziye i ñgay. ⁵ Hərwi neñ na, ndo i Yahuda dedəñ eye. Mawa ga na, Yahuda hay. Sa na, neñ wawa i Israyel hay, ada tə wa ga ma gwala i Bendzameñ. Ahəl nakə tə wa ga, na həna məhəne tassəla matsamahkar eye na, tə dəs bo ga. Taðə ta tsətsahiye fagaya ka gər i bazlam i Yahuda hay mapala eye na, neñ mə walaj i Farisa hay. ⁶ Neñ na, na pay bəzay a kule i Yahuda hay lele. Na təkay dəre tə tsəbətsəb eye hus ka məgatay dəretsətseh a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu Kəriste. Taðə bazlam i Yahuda hay mapala eye mā təra ha ndo lele kame i Mbəlom na, na sliye faya habə məgwadakum neñ na, mənese andaya kwa tsekwenj fagaya bay.

⁷ Wu niye hay na zəbawa faya ahəl niye na, andza magogoy ga. Ane tuk na, na sər ha wu niye ñgama andaya mə dəma bay hərwi ada nā huta mədzepe tə Yesu Kəriste duh. ⁸ Ayaw! Na mbədəy dəba a wu niye hay tebiye na, hərwi na sər ha Yesu Kəriste na, Bəy Maduwenj ga. Niye na, a ze wu hay tebiye. Na mbədəy dəba a wu hay tebiye na, hərwi Yesu Kəriste. Na zəba ka wu niye hay na, andza mandzak hərwi ada nəmaâ dzapa tə Yesu Kəriste ⁹ ada nā ndza mə həlay ñgay. Na gwadiye neñ lele kame i Mbəlom hərwi nakə na rəhay ha gər a bazlam i Yahuda hay mapala eye na, dada na tsikiye bay. Wu nakə a təra ga ha lele kame i Mbəlom aye na, nakə na pa mədzal gər ka Yesu Kəriste aye. Maa təra ga ha ndo lele eye na, Mbəlom hərwi na dzala ha ka nenjeye. ¹⁰ Wu nakə a yen a gər haladzay aye na, nəte ñgweñ tsa. A señ na, məsəre Yesu ta gədañ ñgay nakə a lətse ahaya abəra ma mədahanj

aye. A sen̄ sa na, m̄ese d̄arets̄tseh andza neŋgeye nakə a sa d̄arets̄tseh aye, na m̄atiye andza neŋgeye nakə a m̄at aye d̄ermak. ¹¹ Andza niye h̄erwi ada tadə k̄ekay k̄ekay b̄ebay na, Mb̄elom ma ta mb̄ela ga ahaya ab̄era ma m̄edahaŋ.

Mahway h̄erwi m̄ahute wu nakə kame aye

¹² Kwa wu neheye na tsik tebiye aye na, na gwadiye na huta tsiy na, na tsikiye bay. Ada m̄egwede neŋ lele na sla tsiy na, na tsikiye bay. Duh na, na giye ḡadaŋ mede kame kame h̄erwi ada n̄a huta tay ha wu niye hay a h̄elay ga. Na giye andza niye na, h̄erwi Yesu K̄riste k̄e zla ga a huđ i h̄elay ŋgay. Na t̄era ndo ŋgay.

¹³ Ayaw malamar ga hay, wu niye hay na tsik aye ta t̄era i ga tsiy na, na tsikiye zuk bay. Ane tuk na, wu nakə na giye na, n̄ete ŋgwēn̄ tsa. Na ḡer ha wu neheye ma d̄eba ga aye tebiye. Duh na giye ḡadaŋ na, mede kame kame h̄erwi ada n̄a huta wu nakə kame aye. ¹⁴ Andza niye neŋ faya na h̄wiye ndirndir ka m̄endisile ka kokway nakə na ndisliye a d̄ema aye. Na h̄wiye na, mata hute magogoy ga nakə Mb̄elom a zelen̄ faya ma ta v̄elen̄ aye. Magogoy aye niye ma ta v̄elen̄ aye na, mede mata ndze tage neŋgeye h̄erwi Yesu K̄riste.

¹⁵ N̄ekway neheye mas̄era eye hay ka ts̄ved i Mb̄elom aye na, m̄edzal ḡer kway m̄â ge na, andza niye. Tadə ndoweye k̄e dzala wu mekelen̄ eye wal na, Mb̄elom ma b̄ezakumeye ha parakka. ¹⁶ Wu nakə bagwar eye ka gakweye na, z̄engalakwa ts̄ved nakə ka z̄engalakwa hus an̄ke aye. Kâ ḡerakwa ha bay.

17 Nəkurom malamar ga hay, nəkurom tebiye zəŋgalum na, təv sik ga. Zəbum ka mede i ndo neheye mede tay lele andza mede may nakə nəmaa dakum ha aye.

18 Hərwi ndo siye hay haladzay mede tay faya ma bəziye ha, nəteye na, faya ta neye dəre a Kəriste nakə a mət ka mayako mazləlməbaşa eye. Wu neheye na, ba na tsikakum madzəga haladzay. Na masakumeye ha mətsikakum sa. Faya na tsikakumeye naha anəke na, tə mətuwe eye. **19** Pat nakə məndzibəra ma ndəviye na, Mbəlom ma dziye tay ha. Mbəlom ma dziye tay ha, hərwi ta wuda məpay bəzay a Mbəlom təbey. Tə pay bəzay i tay na, a wu neheye mevel tay a wuda aye. Faya ta giye wu nakə a ge horoy aye, bo tay aye na, a ye tay a gər haladzay. Tə dzala na, ka wu i məndzibəra dekdek tsa.

20 Nəkway na, ka pəlakweye məge wu niye hay təbey. Nəkway gay kway na, mə mbəlom. Nəkway faya ka həbakweye ndo mətəme ha ndo, Bəy Maduwenj kway Yesu Kəriste nakə ma mbəzlaweye mə mbəlom mata dzəgər tage nəkway aye. **21** Ki yaw na, ma mbəfakweye ha bo kway nakay bəle eye hərwi ada bo kway mə təra gədanj eye andza bo ңgay. Ma giye wu nakay ta gədanj nakə ma giye ha məsler hərwi məpe tay ha wu hay tebiye a huvo ңgay.

4

Mətsikatay me a zləm a ndo hay

1 Kə ge andza niye na, malamar ga hay, ndzum ta gədanj eye bəŋbəŋ lele mə həlay i Bəy Maduwenj kway. Nəkurom na, ka yumenj a gər haladzay.

Hawa kurom a geñ, a senj məñgatakum. Dərev ga faya ma ñgwasiye haladzay tə nəkurom. Nəkurom ka tərum na, magogoy i məsler ga nakə na ge aye.

² A nəkurom Evodi ta Sintis neñ faya na gwadakumeye amboh, ndzum na, ayaw ayaw, bazlam kurom mâ ge nəte, hərwi nəkurom mandza eye na, mə həlay i Bəy Maduweñ kway.

³ A nəkar dzam ga nakə faya ka gameye məsler i Mbəlom nəte aye. Neñ faya na gwadakeye na ha dərmak, dzəna tay ha ñgwas niye hay, tâ ndza ayaw ayaw mə walañ tay. Hərwi neñ tage nəteye na, nəmaa ge vəram haladzay hərwi ada Labara Ngwalak eye mâ ye kame kame, ndo hay tâ tsəne. Məsler niye nəmaa ge aye na, nəmay tebiye tage ñgwas niye hay tage Kəleneñ ada ta ndo siye hay, nəmaa ge ka bo məsler dziye. Nəteye tebiye tay aye, Mbəlom kə watsa məzele tay a dərewel ñgay nakə a watsa a dəma məzele i ndo neheye ta huta sifa aye.

⁴ Ngwasum pat pat hərwi nəkurom mandza eye na, mə həlay i Bəy Maduweñ kway Yesu Kəriste. Neñ faya na gwadakumeye sa: Ngwasum. ⁵ Ndo i məndzibəra hay tebiye ta zəba ka mede kurom na, faya ka təmum ndo hay lele ada faya ka gumeleye ñgwalak. Sərum ha na, mazlambar Bəy Maduweñ kway kə ndzew. Mâ mətsakum gər bay. ⁶ Wuray kwa tsekweñ mâ dzəma kurom bay tebiye. Duh na, tsətsahum wu nakə a sakum ada andaya fakuma bay aye ka Mbəlom. Tsətsahum na, ta məgay na ha amboh, mâ dzəna kurom ada gumay na ha sisœ dərmak. ⁷ Yawa! Ka gum andza niye na, Mbəlom ma vəlakumeye məndze zay mə

dərev kurom hay. Zay niye ma vəlakumeye na, a ze wu nakə ndo hay tə sər aye. Neñgeye na, ma tsəpiye dərev kurom ta mədzal gər kurom hay hərwi ada wuray kwa tsekweñ mâ gakum bay. Hərwi nəkurom na, mandza eye mə həlay i Yesu Kəriste.

⁸ Malamar ga hay, wu nakə a zəkaw na ndəvakumeye na ha mətsike aye na, anaj: Dzalum na, ka wu neheye ŋgwalak aye hay, nakə ndo hay ta dəslay gər aye, wu neheye dedek eye, a wu neheye ka rəhakway ha gər aye, a wu neheye maraw me andaya mə dəma bay aye, a wu neheye tsəðaŋja aye, a wu neheye a yatay a gər a ndo hay aye ada a wu neheye ta zambadaway aye. Gumatay metsehe na, a wu neheye anaj aye. ⁹ Gum məsler na, tə wu neheye na tətikakum aye, wu neheye ka təmum aye, wu neheye ka tsənum mə bazlam ga na tsikakum aye, ada wu neheye kə ŋgatumay tə dəre kurom nej na ge aye. Ka pumay bəzay na, Mbəlom nakə ma vəlakweye məndze zay aye na, ma ndziye tə nəkurom.

Pol a gatay sisœ a Filipi hay hərwi madzəne nakə tə sləray na ha aye

¹⁰ Na gay sisœ a Bəy Maduweñ kway Yesu Kəriste ada dərev ga kə ŋgwasa haladzay hərwi ka dzəlumaw fagaya sa. Habə kurre na, ka dzalum fagaya ŋgway. Ane tuk na, ka hutum həlay eye madzəne ga ada kə ndza haladzay nakə ka dzənum ga bay aye. ¹¹ Na tsik andza niye na, hərwi nakə wu andaya fagaya bay aye na, bay. Hərwi kwa tadə wu andaya, kwa andaya bay na, na tətik məndze tə məñgwese eye. ¹² Na sər məndze ma

mətawak, na sər məndze mə wu nakə ndasassa aye. Na sənəka məndze ta mənjwese eye kwa mə dəretsətseh waray waray. Na sənəka mərehe ta wu mənday ada na sənəka məndze tə may. Na sənəka məndze tə wu haladzay ada tə wu tsekweŋ eye.

13 Na sliye faya madəme wu neheye tebiye na, ta gədaŋ i Yesu Kəriste nakə a vəlenj aye. **14** Kwa tadə andza niye bəbay na, madzəne nakə ka dzənum ga anəke ahəl nakay anaŋ neŋ mə dəretsətseh aye na, ka gum lele.

15 Nəkurom ndo i Filipi hay, sərum ha na, ahəl nakə na dazlay mədfakum ha Labara Ngwalak eye kurre hus ahəl nakə na lətse, na ye abəra ma Masedowan aye na, maa dzəna ga na, nəkurom dekdek bəna, siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, ta vəlenj wuray bay. **16** Ahəl nakə neŋ ma wuzlahgəma i Tesalonik aye na, ba sik haladzay ka slərumenj naha wu nakə andaya fagaya bay aye.

17 Neŋ faya na pəliye tsəved ada ka vəlumenj wu bay. Na tsik andza niye duh na, dərev kə ŋgwasa hərwi na sər ha Mbəlom ma piye fakuma ŋgama hərwi madzəne nakə ka vəlumenj aye. **18** Na ŋgatay a wu nakə ka sləruma ahaya Epafrodit aye. Ka vəlumenjew na, haladzay, wuray a kətsenj sa bay. Wu neheye ka vəlumenjew aye na, lele andza wu kəriye nakə tə fəkaway na ha a Mbəlom a ze huŋja a yay a gər haladzay aye. **19** Mbəlom na, məzlaň eye, a ləva wu hay tebiye, wuray a kətsay bay. Neŋgeye ma vəlakumeye wu nakə a kətsakumeye tebiye. Ma vəlakumeye na, tə həlay i Yesu Kəriste.

20 Ndo hay tâ zambaday a Mbəlom Bəba kway ka tor eye. Mâ təra andza niye.

21 Tsikumatay me a ndo məpe mədzal gər hay

ka Yesu tebiye tə məzele i Yesu Kəriste. Malamar neheye ka təv ga kanaŋ aye ta tsikakum naha me dərmak. ²² Siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye ta tsikakum naha me dərmak. Maa tsikakum naha me wene wene eye na, ndo neheye ma bədgay i bəy i Roma aye.

²³ Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste mâ pa fakuma ŋgama.

Dzam Wedeye New Testament in Merey

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Merey

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Merey

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

024cb559-a7ea-5bd1-9dc9-f33abc74bfec